

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

1. Osnivanje i delatnost

Pun naziv preduzeća: Javno komunalno preduzeće „Putevi“ Kraljevo

Sedište: Ulica Cara Lazara br.44, 36000 Kraljevo

Skraćeni naziv Preduzeća: JKP „Putevi“ Kraljevo

Pravna forma: Javno komunalno preduzeće

Matični broj: 07190778

PIB: 100241286

Zakonski zastupnik: Mirko Vuković

Ostali zastupnici: Dragana Veljković, Stefan Veljković, Mladen Kundović

JKP „Putevi“ Kraljevo (u daljem tekstu: Preduzeće) osnovano je Odlukom Skupštine opštine Kraljevo broj 023-3/90-I od 18.maja 1990. godine i posluje u nepromenjenoj formi do dana današnjeg.

Javno komunalno preduzeće „Putevi“ Kraljevo, osnovano je i posluje kao javno preduzeće koje obavlja delatnost od posebnog javnog interesa za grad Kraljevo u skladu sa Zakonom o komunalnim delatnostima i Zakonom o javnim preduzećima.

Preduzeće je upisano u Registar privrednih subjekata kod Agencije za privredne registre.

Pretežna delatnost Preduzeća je 42.11 izgradnja puteva i autoputeva (izgradnja, održavanje i rekonstrukcija ulica i puteva u gradu, drugim naseljima i van naselja, kao i autoputeva, drumova i drugih puteva za vozila i pešake; površinski radovi na ulicama, putevima, autoputevima, mostovima ili tunelima – asfaltiranje puteva, bojenje i obeležavanje saobraćajnih oznaka na putevima i postavljanje ograda i saobraćajnih oznaka i slično; izgradnja aerodromskih pista. , a osim nje Preduzeće obavlja i sledeće delatnosti:

- 81.29 usluga otklanjanja snega i leda sa ulica i puteva u gradu i drugim naseljima, kao i na saobraćajnicama van naseljenih mesta,
- 23.61 proizvodnja proizvoda od betona namenjenih za građevinarstvo,
- 23.63 proizvodnja svežeg betona,
- 42.13 izgradnja mostova i tunela,
- 42.21 izgradnja cevovoda,
- 42.91 izgradnja hidrotehničkih objekata,
- 43.11 rušenje objekata,
- 43.12 priprema gradilišta,
- 43.99 ostali nepomenuti specifični građevinski radovi,
- 49.41 drumski prevoz tereta,
- 72.12 inženjerske delatnosti i tehničko savetovanje u vezi sa projektima za niskogradnju, hidrogradnju i saobraćaj,
- 81.30 usluge uređenja i održavanje okoline,
- 08.11 eksploatacija građevinskog kamena, peska, gline i drugih sirovina za građevinske materijale,
- 08.12 eksploatacija šljunka, peska, gline i kaolina,
- 80.10 delatnost privatnog obezbeđenja.

Organi upravljanja u Preduzeću su:

- Direktor Preduzeća
- Nadzorni odbor

Prema kriterijumima za razvrstavanje iz Zakona o računovodstvu ("Sl. glasnik RS", br. 73/2019 i 44/2021– dr. zakon) Preduzeće je razvrstano u malo pravno lice.

Prosečan broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca u 2023. godini iznosio je 140, dok je prosečan broj zaposlenih u 2022. godini iznosio 138.

Finansijski izveštaji za poslovnu 2023. godinu odobreni su od strane Nadzornog odbora Preduzeća dana 23. februara 2024. godine.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

2. Osnova za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izveštaja

Priloženi finansijski izveštaji su sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardom finansijskog izveštavanja za mala i srednja pravna lica (u daljem tekstu: IFRS za SME), Zakonom o računovodstvu („Službeni glasnik RS“ br. 73/2019 i 44/2021) i drugim podzakonskim propisima donetim na osnovu tog Zakona, kao i u skladu sa zabranim i usvojenim računovodstvenim politikama Preduzeća.

IFRS za SME primenjuju se u Republici Srbiji počev od redovnog godišnjeg finansijskog izveštaja sa stanjem na dan 31.12.2015. godine. Poslednji prevod IFRS za SME je objavljen 2018. godine („Službeni glasnik RS“ br. 83/2018). Izmene i dopune standarda koje su nastupile nakon ovog Rešenja nisu prevedene i objavljene, pa stoga nisu ni primenjene prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja za 2023. godinu.

Priloženi finansijski izveštaji su sastavljeni u formatu propisanom Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca, finansijskih izveštaja i sadržini i formi obrasca statističkog izveštaja za privredna društva, zadruge i preduzetnike („Sl. glasnik RS“, br. 89/2020). Ovim pravilnikom pravno su definisani obrasci finansijskih izveštaja i sadržina pozicija u obrascima, kao i minimum sadržaja napomena uz te izveštaje.

Priloženi finansijski izveštaji Preduzeća su usaglašeni sa svim zahtevima IFRS za SME.

Prilikom sastavljanja priloženih finansijskih izveštaja Društvo je primenilo usvojene računovodstvene politike koje su obelodanjene u tački 6, a koje su bazirane na IFRS za SME i drugim važećim računovodstvenim i poreskim propisima Republike Srbije. Računovodstvene politike su primenjene dosledno, osim tamo gde je drugačije naznačeno.

Finansijski izveštaji za 2023. godinu sastavljeni su u skladu sa konceptom istorijskog troška osim za sledeće pozicije:

- ulaganja u hartije po fer vrednosti kroz bilans uspeha, koji se vrednuju po fer vrednosti;
- investicione nekretnine, koje se vrednuju po fer vrednosti;

Iznosi u priloženim finansijskim izveštajima iskazani su u hiljadama dinara, osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Dinar (RSD) predstavlja funkcionalnu i izveštajnu valutu. Sve transakcije u valutama koje nisu funkcionalna valuta, tretiraju se kao transakcije u stranim valutama.

Ovi finansijski izveštaji Preduzeća sastavljeni su u cilju poštovanja zakonskih zahteva. Preduzeće ima zakonsku obavezu da angažuje nezavisnog revizora da izvrši reviziju finansijskih izveštaja. Obim revizije obuhvata finansijske izveštaje u celini i ne pruža uveravanje po bilo kojoj pojedinačnoj poziciji, računu ili transakciji. Finansijski izveštaji koji su bili predmet revizije nisu namenjeni za upotrebu bilo koje strane u svrhu donošenja odluka u vezi sa vlasničkim transakcijama, transakcijama finansiranja ili bilo kojim drugim specifičnim namenama koje se odnose na Preduzeće. Shodno tome, korisnici finansijskih izveštaja koji su bili predmet revizije ne treba da se oslanjaju isključivo na finansijske izveštaje, već bi trebalo da pre odlučivanja preuzmu i druge postupke za specifične namene.

3. Uporedni podaci

Uporedne podatke čine finansijski izveštaji za 2022. godinu sastavljeni u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

4. Promena računovodstvenih politika

Preduzeće je u sastavljanju finansijskih izveštaja primenilo računovodstvene politike iz novog Pravilnika o računovodstvenim politikama u skladu sa MSFI za MSP koji je Nadzorni odbor društva usvojio 31.08.2023. godine, a koje će se primenjivati počev od Finansijskih izveštaja za 2023. godinu. Promene su uglavnom formalnog karaktera, dok je suština ostala ista.

Opšta računovodstvena načela

Pozicije, koje se prikazuju u redovnim finansijskim izveštajima pravnih lica, trebalo bi da budu vrednovane u skladu sa opštim računovodstvenim načelima:

- pretpostavke da privredno društvo posluje kontinuirano;
- metode vrednovanja primenjuju se dosledno iz godine u godinu;
- vrednovanje se vrši uz primenu principa opreznosti, a posebno:
  - u Bilansu stanja prikazuju se obaveze nastale u toku tekuće ili prethodnih poslovnih godina, čak i ukoliko takve obaveze postanu evidentne samo između datuma Bilansa stanja i datuma njegovog sastavljanja;
  - u obzir se uzimaju sva obezvređenja, bez obzira da li je rezultat poslovne godine dobitak ili gubitak;
- u obzir se uzimaju svi prihodi i rashodi koji se odnose na poslovnu godinu bez obzira na datum njihove naplate odnosno isplate;
- komponente imovine i obaveza vrednuju se posebno;
- bilans otvaranja za svaku poslovnu godinu mora da bude jednak bilansu zatvaranja za prethodnu poslovnu godinu.

Finansijski izveštaji su pripremljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja koje podrazumeva da će Preduzeće nastaviti da posluje u doglednoj budućnosti. Na dan finansijskih izveštaja za 2023. godinu iskazan je tekući neto dobitak u iznosu od RSD 33.388 hiljada, kao i dobitak ranijih godina u iznosu od RSD 38.613 hiljada. Preduzeće nema problem sa održanjem likvidnosti i ostvaruje pozitivne ključne pokazatelje poslovanja. Takođe, ne očekuju se promene u zakonodavstvu ili politici države koje bi mogle imati uticaja na poslovanje. Tokom 2023. godine poslovanje Preduzeća nije bilo izloženo negativnim efektima pandemije COVID-19, sukoba Ukrajine i Rusije i inflacije, niti je identifikovalo negativne trendove koji bi mogli da utiču na poslovanje Preduzeća u budućem periodu i da samim tim imaju uticaj na pretpostavku stalnosti poslovanja.

5. Pregled značajnih računovodstvenih politika

Računovodstvene politike predstavljaju specifične principe, osnove, konvencije, pravila i prakse koje entitet primenjuje pri sastavljanju i prezentaciji finansijskih izveštaja.

Usvojene računovodstvene politike odnose se na priznavanje, merenje i procenjivanje sredstava, obaveza, prihoda i rashoda.

Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se priznaje kao imovina ako, i samo ako su zadovoljeni sledeći uslovi:

- 1) ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tom imovinom prilivati u pravno lice,
- 2) ako se nabavna vrednost/cena koštanja može pouzdano odmeriti,
- 3) ako imovina nije rezultat interno nastalih izdataka koji se odnose na nematerijalno sredstvo.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Sva ulaganja u interno generisana nematerijalna ulaganja, kao što su: troškovi istraživanja i razvoja, interno dobijene robne marke, logo firme, izdavački naslovi, liste kupaca i druge slične stavke, pravni, administrativni i drugi troškovi nastali prilikom osnivanja novog društva, pokretanja fabrike ili postrojenja, lansiranja novog proizvoda, razvoj nove delatnosti procesa, aktivnosti obuke, troškovi reklame i propagande, premeštanje ili reorganizacija dela ili celog društva, se priznaju odmah kao rashod kada nastanu.

Nematerijalna imovina se inicijalno priznaje po nabavnoj vrednosti. Nabavnu vrednost nematerijalne imovine čini:

- nabavna cena, uključujući uvozne carine i poreze po osnovu prometa koji se ne refundira, nakon odbitka trgovinskih popusta i rabata; i
- svi direktno pripisivi troškovi pripreme imovine za namenjenu upotrebu.

Ako se nematerijalna imovina stiče u poslovnoj kombinaciji, nabavna vrednost nematerijalne imovine je njena fer vrednost na datum sticanja.

Ako se nematerijalna imovina stiče pomoću državnog davanja, nabavna vrednost nematerijalne imovine je njena fer vrednost na datum kada je davanje dobijeno.

Naknadno merenje nematerijalne imovine vrši se po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i sve akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti.

Korisni vek trajanja nematerijalne imovine je 10 godina (ili manji), osim za nematerijalnu imovinu koja nastaje iz ugovornih ili drugih zakonskih prava kada korisni vek ne može da bude duži od perioda tih ugovornih ili drugih zakonskih prava ali može da bude kraći u zavisnosti od procene rukovodstva u vezi sa periodom korišćenja te imovine.

Prilikom sprovođenja amortizacije primenjuje se proporcionalni metod amortizacije. Propisana stopa za amortizaciju nematerijalne imovine čiji je korisni vek 10 godina iznosi 10%.

Nematerijalna imovina u pripremi ne podleže obračunu amortizacije.

Na kraju svakog izveštajnog perioda Društvo procenjuje da li postoje bilo kakve naznake da je vrednost nematerijalne imovine umanjena. Ako postoje takve naznake procenjuje se nadoknadivi iznos i u slučaju kada je on manji od knjigovodstvene vrednosti, Društvo treba da smanji knjigovodstvenu vrednost na nadoknadivi iznos, uz priznavanje gubitka zbog umanjenja vrednosti.

Ako ne postoje naznake umanjenja vrednosti, nije neophodno procenjivati nadoknadivi iznos nematerijalne imovine na dan izveštajnog perioda.

Nekretnine, postrojenja oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema su materijalna sredstva:

- a) koja se drže za korišćenje u proizvodnji proizvoda ili isporuci dobara ili usluga, za iznajmljivanje drugima ili za administrativne svrhe; i
- b) za koje se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Stavke nekretnina, postrojenja i opreme, koje ispunjavaju uslove da budu priznate kao sredstvo, odmeravaju se prilikom početnog priznavanja po svojoj nabavnoj vrednosti, odnosno ceni koštanja.

Nabavnu vrednost nekretnina, postrojenja i opreme čine:

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

a) kupovna cena, uključujući naknade za pravne i posredničke usluge, uvozne takse i poreze koji se ne mogu refundirati, nakon oduzimanja trgovačkih popusta i rabata;

b) svi troškovi koji se mogu direktno pripisati dovođenju sredstva na lokaciju i u stanje koje je neophodno da bi sredstvo moglo funkcionisati, na način na koji to očekuje rukovodstvo (troškovi pripreme lokacije, početne isporuke i manipulisanja, instalacije i sastavljanja, kao i testiranja funkcionalnosti);

c) inicijalnu procenu troškova demontaže, uklanjanja sredstva i obnove područja na kojem je sredstvo locirano.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom prodaje ili rashodovanja nekretnina i opreme, priznaju se u korist ili na teret izveštaja o ukupnom rezultatu, u okviru ostalih poslovnih prihoda ili ostalih poslovnih rashoda.

Nakon početnog priznavanja, nekretnine, postrojenja i oprema se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne akumulirane gubitke za umanjenje vrednosti.

Naknadni izdatak koji se odnosi na nekretninu, postrojenje i opremu nakon njegove nabavke ili završetka, uvećava vrednost sredstva ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo. Naknadni izdatak koji ne zadovoljava prethodne uslove iskazuje se kao trošak poslovanja u periodu u kojem je nastao.

Troškovi svakodnevnog servisiranja i održavanja nekretnina, postrojenja i opreme priznaju se kao rashod perioda kada su ti troškovi nastali. Izuzetno, važniji rezervni delovi i pomoćna oprema smatraju se nekretninama, postrojenjima i opremom i mogu se kapitalisati:

- kada Društvo očekuje da će ih koristiti duže od jednog obračunskog perioda,

- ako se ti rezervni delovi i oprema za servisiranje mogu koristiti samo u vezi sa stavkom nekretnina, postrojenja i opreme koja je već priznata u knjigama i

- ako imaju značajnu vrednost.

Otpisivanje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se primenom proporcionalne metode kojom se vrednost sredstava u potpunosti otpisuje tokom procenjenog veka upotrebe.

Otpisivanje se vrši po stopama koje su zasnovane na preostalom korisnom veku upotrebe sredstava, procenjenom od strane rukovodstva Društva na kraju svake poslovne godine. Stope amortizacije za grupe nekretnina, postrojenja i opreme su:

Opis	Stopa amortizacije
NEKRETNINE	
Građevinski objekti	1,25 - 5%
OPREMA	
Proizvodna oprema - postrojenja (asfaltna, betonska baza...)	6,66 – 20%
Transportna sredstva (kamioni, kiperi, putarska vozila, cisterne..)	6,66 – 20%
Računarska oprema	14,3 – 33,33%
Građevinske mašine (finišeri, utovarivači, bageri, grejderi..)	10 – 20%
Ostala oprema	10 – 20%

Obračun amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme počinje od 1. narednog meseca kada se ova sredstva stave u upotrebu.

Zemljište, dela likovne, vajarske, filmske i druge umetnosti, muzejske vrednosti, knjige u bibliotekama i nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi, ne podležu obračunu amortizacije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Na kraju svakog izveštajnog perioda Društvo procenjuje da li postoje bilo kakve naznake da je vrednost nekretnina, postrojenja i opreme umanjena. Ako postoje takve naznake procenjuje se nadoknadivi iznos i u slučaju kada je on manji od knjigovodstvene vrednosti, Društvo treba da smanji knjigovodstvenu vrednost na nadoknadivi iznos, uz priznavanje gubitka zbog umanjenja vrednosti.

Investicione nekretnine

Investicione nekretnine su nekretnine (zemljište ili zgrade – ili deo zgrade – ili i jedno i drugo), koje Društvo koristi radi ostvarivanja prihoda od zakupnine ili porasta vrednosti kapitala ili radi i jednog i drugog.

Investicione nekretnine se početno priznaju po nabavnoj vrednosti. Nabavna vrednost investicione nekretnine obuhvata njenu kupovnu cenu i sve direktno pripisive izdatke, poput naknada za pravne i posredničke usluge, takse za prenos imovine i ostali troškovi transakcija.

Nakon početnog priznavanja investicione nekretnine čija se fer vrednost može pouzdano odmeriti bez prekomernih troškova ili napora treba da se odmeravaju po fer vrednosti na svaki datum izveštavanja sa promenama fer vrednosti koje se priznaju u dobitak ili gubitak. Procena fer vrednosti investicionih nekretnina vrši se na datum svakog bilansa stanja. Samo u slučaju kada se fer vrednost investicione nekretnine ne može utvrditi, investicione nekretnine se računovodstveno obuhvataju kao stavka nekretnina, postrojenja i oprema i vrednuju se po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti.

Kada se investicione nekretnine odmeravaju po fer vrednosti, ne vrši se njihovo testiranje na umanjenje vrednosti, niti obračun amortizacije.

Zalihe

Zalihe su sredstva:

- (a) koja se drže radi prodaje u uobičajenom toku poslovanja;
- (b) u procesu proizvodnje za takvu prodaju; ili
- (c) u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Početno priznavanje zaliha vrši se po nabavnoj vrednosti/ceni koštanja koja obuhvata fakturnu cenu, uvozne carine i druge dažbine (osim onih koje entitet može kasnije da povрати od poreskih vlasti) i troškove prevoza, manipulativne i druge troškove koji se mogu direktno pripisati sticanju gotovih proizvoda, materijala i usluga. Tigovački popusti, rabati i druge slične stavke se oduzimaju pri određivanju troškova nabavke.

Društvo je dužno da na datum svakog bilansa stanja proceni da li je došlo do umanjene vrednosti zaliha, odnosno da li je knjigovodstvena vrednost u potpunosti povrativa (na primer, zbog oštećenja, zastarelosti ili pada prodajnih cena). Ukoliko je vrednost zaliha umanjena Društvo odmerava zalihe po prodajnoj ceni umanjenoj za troškove dovršenja i prodaje, i priznaje gubitak zbog umanjenja vrednosti.

Vrednost utrošenih zaliha se utvrđuje metodom prosečne ponderisane cene.

Zalihe sitnog inventara

Sitan inventar ima koristan vek trajanja manji od godinu dana. Zalihe sitnog inventara koje se nabavljaju od dobavljača mere se po nabavnoj vrednosti ili po neto prodajnoj vrednosti, ako je niža. Nabavnu vrednost ili cenu koštanja zaliha čine svi troškovi nabavke i drugi troškovi nastali dovođenjem zaliha na njihovo sadašnje mesto i stanje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Stavljanjem u upotrebu sitnog inventara otpisuje se 100% njegove vrednosti.

Zalihe materijala i robe

Zalihe materijala i robe mere se po nabavnoj vrednosti ili po neto prodajnoj vrednosti, ako je niža. Nabavnu vrednost čini fakturna cena dobavljača, uvozne dažbine i drugi porezi (osim onih koje društvo može naknadno da povrati od poreskih vlasti kao što je PDV koji se može odbiti kao prethodni porez), troškovi prevoza, manipulativni troškovi i drugi troškovi koji se mogu direktno pripisati sticanju zaliha **materijala i robe**. **Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke robe.**

Neto prodajna vrednost predstavlja procenjenu prodajnu vrednost umanjenu za procenjene troškove prodaje. Procenjeni troškovi prodaje zaliha, za potrebe svođenja ovih zaliha na neto prodajnu vrednost, utvrđuju se na bazi iskustvenog višegodišnjeg učešća ovih troškova u prihodima od prodaje robe. Utvrđivanje neto prodajne vrednosti vrši se za svaku stavku zaliha materijala i robe posebno.

Zalihe robe u maloprodaji iskazuju se po prodajnoj ceni u toku godine. Na kraju obračunskog perioda vrši se svođenje vrednosti zaliha na nabavnu vrednost putem alokacije realizovane razlike u ceni i poreza na dodatu vrednost, obračunatih na prosečnoj osnovi, na vrednost zaliha u stanju na kraju obračunskog perioda i nabavnu vrednost prodane robe.

Obračun izlaza (prodaje) zaliha materijala i robe, vrši se po metodi ponderisane prosečne cene. Utvrđivanje ponderisane prosečne cene robe vrši se posle svakog ulaza zaliha.

Vrednost zaliha može postati nenadoknativa ako su te zalihe oštećene, ako su postale delimično ili u potpunosti zastarele ili ako su im prodajne cene opale. Materijal i drugi oblici zaliha koji se troše u cilju proizvodnje, ne svode se ispod nabavne cene ako se očekuje da će proizvodi u cilju čije proizvodnje se oni troše biti prodati po ceni koja će biti jednaka ili veća u odnosu na njihovu nabavnu vrednost. U suprotnom, vrednost takvih zaliha se svodi na njihovu neto ostvarivu vrednost koja predstavlja trošak zamene materijala.

redovnog poslovanja, umanjena za procenjene troškove dovršavanja proizvodnje i troškove prodaje.

Cena koštanja gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje obuhvata utrošene sirovine, direktnu radnu snagu, i ostale direktne troškove. Indirektni troškovi se raspoređuju uz pomoć određenih ključeva.

Primeri troškova koji se ne uključuju u nabavnu vrednost/cenu koštanja zaliha i priznaju se kao rashod perioda u kom su nastali su:

- a) izuzetno visoki iznosi utrošenog materijala, rada ili drugi proizvodni troškovi;
- b) troškovi skladištenja, osim ako su ti troškovi neophodni u proizvodnom procesu pre sledeće faze proizvodnje;
- c) opšti administrativni troškovi koji ne doprinose dovođenju zaliha na sadašnju lokaciju i u sadašnje stanje; i
- d) troškovi prodaje.

Finansijski instrumenti

Finansijski instrument je ugovor na osnovu koga nastaje finansijsko sredstvo jednog društva i finansijska obaveza ili instrument kapitala drugog društva. Društvo je odabralo primenu Odeljka 11 – Finansijski instrumenti umesto alternativne mogućnosti primene Međunarodnog računovodstvenog standarda – MRS 39 Finansijskih instrumenti: priznavanje i odmeravanje („Sl. Glasnik RS“, br. 35/2014) u vrednovanju svojih finansijskih instrumenata.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

- **Finansijska sredstva**

Društvo priznaje finansijska sredstva u svom bilansu stanja samo onda kada ono postane jedna od ugovornih strana u finansijskom instrumentu. Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada je došlo do isteka ugovornog prava ili prenosa prava na prilive gotovine po osnovu tog sredstva, i kada je Društvo izvršilo prenos svih rizika i koristi koji proističu iz vlasništva nad finansijskim sredstvom.

Finansijska sredstva se inicijalno priznaju po ceni transakcije uvećanoj i za direktno pripisive transakcione troškove (osim u slučaju kada se radi o finansijskim sredstvima koja se vrednuju po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednostima iskazuju u bilansu uspeha, kada se transakcioni troškovi tretiraju kao rashodi perioda). Finansijska sredstva Društva uključuju:

gotovinu, kratkoročne depozite, hartije od vrednosti kojima se trguje, potraživanja od kupaca i ostala potraživanja iz poslovanja, date kredite i pozajmice, kao i učešća u kapitalu, osim učešća u kapitalu zavisnih i pridruženih društava i zajedničkih poduhvata.

Naknadno odmeravanje finansijskih sredstava zavisi od njihove klasifikacije. Finansijska sredstva se klasifikuju u sledeće kategorije:

- finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednostima iskazuju u bilansu uspeha,
- zajmovi i potraživanja,
- sredstva koja se drže do roka dospeća,
- gotovina i gotovinski ekvivalenti.

Klasifikacija zavisi od svrhe za koju su finansijska sredstva pribavljena. Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja.

a) Finansijska sredstva po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednostima iskazuju u bilansu uspeha

Ako se akcijama javno trguje ili se njihova fer vrednost može pouzdano odmeriti na drugi način, investicija u akcije treba da se odmerava po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti koje se priznaju u dobitak ili gubitak.

Društvo treba da koristi sledeću hijerarhiju za procenu fer vrednosti akcija:

(a) Najbolji dokaz fer vrednosti je kotirana cena za identično sredstvo na aktivnom tržištu. Ovo je obično aktuelna ponuđena cena.

(b) Kada kotirane cene nisu dostupne, cena poslednje transakcije za identično sredstvo pruža dokaz fer vrednosti ukoliko nije bilo značajne promene ekonomskih okolnosti ili značajnog protoka vremena od transakcije. Ako društvo može da pokaže da cena poslednje transakcije ne predstavlja dobru procenu fer vrednosti (na primer, zato što odražava iznos koji bi društvo dobio ili platilo u prinudnoj transakciji, prisilnoj likvidaciji ili prodaji nakon zaplene), cena se koriguje.

(c) Ako tržište za to sredstvo nije aktivno i ako poslednje transakcije identičnog sredstva same po sebi ne predstavljaju dobru procenu fer vrednosti, društvo procenjuje fer vrednost korišćenjem tehnike procene. Cilj korišćenja tehnike procene je da se proceni koja bi bila cena transakcije na datum odmeravanja u nezavisnoj razmeni motivisanoj uobičajenim poslovnim razmatranjima.

Tehnike procene uključuju korišćenje nedavnih nezavisnih tržišnih transakcija za identično sredstvo između obaveštenih, voljnih strana, ukoliko su dostupne, upućivanje na trenutnu fer vrednost drugog sredstva koje je suštinski isto kao i sredstvo koje se odmerava, analizu diskontovanih tokova gotovine i modele određivanja cena opcija.

Ako se fer vrednost akcije ne može pouzdano utvrditi, ulaganja u akcije se vrednuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za eventualne gubitke po osnovu obezvređenja.

b) Zajmovi i potraživanja

U bilansu stanja Društva ova kategorija finansijskih sredstava obuhvata:

potraživanja od kupaca i druga potraživanja iz poslovanja, date kratkoročne pozajmice zaposlenima, pravnim licima evidentiranim u okviru kratkoročnih finansijskih plasmana i date stambene kredite zaposlenima evidentiranim u okviru dugoročnih finansijskih plasmana.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Potraživanja od kupaca se priznaju po nediskontovanom iznosu gotovinskog potraživanja, odnosno po fakturnoj vrednosti umanjenoj za ispravku vrednosti obezvređenih potraživanja.

Dužnički instrumenti (potraživanja po osnovu menica i zajmova) klasifikovani kao kratkoročna sredstva treba da se odmeravaju po nediskontovanom iznosu gotovine ili druge naknade za koju se očekuje da bude plaćena ili primljena umanjeno za eventualno obezvređenje.

Ispravka vrednosti potraživanja se utvrđuje kada postoji objektivan dokaz da Društvo neće biti u stanju da naplati sve iznose koje potražuje na osnovu prvobitnih uslova potraživanja. Indikatorima da je vrednost potraživanja umanjena se smatraju

značajne finansijske poteškoće kupca, verovatnoća da će kupac biti likvidiran ili finansijski reorganizovan, propust ili kašnjenje u izvršenju plaćanja najmanje 60 dana od dana dospeća plaćanja.

Procena ispravke vrednosti potraživanja vrši se na osnovu procene rukovodstva, starosne analize i istorijskog iskustva, i kada naplata celog ili dela potraživanja više nije verovatna.

Ostali dugoročni finansijski plasmani obuhvataju dugoročne kredite u zemlji i inostranstvu date matičnim, zavisnim, ostalim povezanim, trećim licima, kao i beskamatna i kamatonosna potraživanja od zaposlenih po osnovu odobrenih stambenih zajmova. Stambeni zajmovi zaposlenima se vrednuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem kamatne stope po kojoj bi Društvo moglo da pribavi dugoročne pozajmice, a koja odgovara efektivnoj kamatnoj stopi. Ispravka vrednosti potraživanja od zaposlenih se utvrđuje kada postoji objektivan dokaz da Društvo neće biti u stanju da naplati sve iznose koje potražuje na osnovu prvobitnih uslova potraživanja.

c) **Finansijska sredstva koja se drže do dospeća**

Finansijska sredstva koja se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja i fiksnim rokovima dospeća, koja rukovodstvo ima nameru i mogućnost da drži do dospeća. Nakon inicijalnog priznavanja, dugoročna finansijska sredstva koja se drže do dospeća se naknadno odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope, umanjenoj za obezvređenje.

U bilansu stanja Društva ova kategorija finansijskih sredstava obuhvata hartije od vrednosti koje se drže do dospeća.

d) **Gotovina i gotovinski ekvivalenti**

Pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se u bilansu stanja Društva podrazumevaju:

1. gotovina u blagajni,
2. sredstva po viđenju koje se drže na računima banaka,
3. oročena sredstva na računima banaka do 90 dana,
4. ostala novčana sredstva.

Novčana sredstva se vrednuju po njihovoj nominalnoj vrednosti. Ukoliko je reč o novčanim sredstvima u stranoj valuti ona se vrednuju po zvaničnom srednjem kursu valute objavljenom od strane Narodne banke Srbije.

• **Finansijske obaveze**

Društvo priznaje finansijske obaveze u svom bilansu stanja samo onda kada ono postane jedna od ugovornih strana u finansijskom instrumentu. Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada Društvo ispuni obavezu ili kada je obaveza plaćanja predviđena ugovorom ukinuta ili istekla.

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrednosti, uvećanoj za direktno pripisive troškove transakcija. Izuzetno od opšteg pravila početnog priznavanja finansijskih obaveza, kratkoročne beskamatne obaveze kod kojih je efekat diskontovanja nematerijalan, inicijalno se priznaju po originalnoj fakturnoj vrednosti.

Finansijske obaveze Društva uključuju obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze iz poslovanja kao i primljene kredite od banaka.

Obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iz poslovanja naknadno se vrednuju po nominalnoj (fakturnoj) vrednosti. Međutim, svaka promena računa dobavljača zbog promene deviznog kursa se priznaje u dobitku ili gubitku kao kursna razlika.

Dužnički instrumenti (obaveze po osnovu menica i zajmova) klasifikovani kao kratkoročne obaveze treba da se odmeravaju po nediskontovanom iznosu gotovine ili druge naknade za koju se očekuje da bude plaćena ili primljena umanjeno za eventualno obezvređenje.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Primljeni krediti od banaka se prvobitno priznaju u iznosima primljenih sredstava, a nakon toga se iskazuju po amortizovanoj vrednosti uz primenu ugovorene kamatne stope.

Obaveza je tekuća ukoliko se očekuje da bude izmirena u redovnom toku poslovnog ciklusa Društva, odnosno u periodu do 12 meseci nakon datuma izveštavanja. Sve ostale obaveze se klasifikuju kao dugoročne.

Međusobno prebijanje finansijskih instrumenata

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se prebijaju, a razlika između njihovih suma se priznaje u bilansu stanja, ako, i samo ako, postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namera da se isplata izvrši po neto osnovu, ili da se istovremeno proda sredstvo i izmiri obaveza.

Umanjenje vrednosti finansijskih instrumenata odmerenih po nabavnoj ili amortizovanoj vrednosti

Na kraju svakog izveštajnog perioda, Društvo treba da oceni da li postoji neki objektivni dokaz o umanjenju vrednosti finansijskog sredstva koje se odmerava po nabavnoj ili knjigovodstvenoj vrednosti. Ako postoji objektivni dokaz o umanjenju, Društvo treba odmah da prizna gubitak zbog umanjenja vrednosti u dobitak ili gubitak.

Objektivni dokaz da je došlo do umanjenja vrednosti finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava obuhvata uočljive podatke koje vlasnik sredstva može da primeti o nastanku gubitka:

- (a) značajna finansijska teškoća emitenta ili dužnika;
- (b) kršenje ugovora, kao što je neispunjenje obaveze ili kašnjenje otplate kamate ili glavnice;
- (c) poverilac, iz ekonomskih ili pravnih razloga povezanih sa finansijskim poteškoćama dužnika, daje dužniku određeni ustupak koji poverilac inače ne bi razmatrao;
- (d) visoka verovatnoća bankrota ili druge finansijske reorganizacije dužnika.

Lizing

Lizing se klasifikuje kao finansijski lizing ukoliko se njime suštinski prenose svi rizici i koristi povezani sa vlasništvom. Lizing se klasifikuje kao poslovni lizing, ako se njime ne prenose suštinski svi rizici i koristi povezani sa vlasništvom.

Da li je lizing finansijski ili poslovni, zavisi od suštine transakcije, a ne od forme ugovora. Primeri situacija koje pojedinačno ili zajedno, upućuju na klasifikovanje lizinga kao finansijskog su:

- (a) lizingom se prenosi vlasništvo nad sredstvom na korisnika lizinga do kraja trajanja lizinga;
- (b) korisnik lizinga ima opciju da kupi sredstvo po ceni za koju se očekuje da će biti znatno niža od fer vrednosti na datum kada se opcija može iskoristiti, i kada je na početku lizinga razumno očekivati da će se opcija iskoristiti;
- (c) trajanje lizinga se odnosi na veći deo ekonomskog veka sredstva, čak iako se vlasništvo ne prenosi;
- (d) na početku lizinga sadašnja vrednost minimalnih plaćanja za lizing veća je ili jednaka ukupnoj fer vrednosti sredstva koje je predmet lizinga; i
- (e) sredstva koja su predmet lizinga su specifične prirode, tako da ih bez značajnih modifikacija može koristiti samo korisnik lizinga.

- **Finansijski lizing**

U momentu zaključivanja ugovora o lizingu i datuma obavezivanja strana da će se pridržavati glavnih odredbi ugovora o lizingu – na taj dan se lizing klasifikuje bilo kao operativni, bilo kao finansijski lizing.

Na početku trajanja lizinga, korisnik lizinga treba da prizna svoja prava korišćenja i obaveze u okviru finansijskog lizinga kao sredstvo i obavezu u bilansu stanja, u iznosima koji su jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga (inkrementalni troškovi koji su direktno pripisivi pregovorima i dogovorima o lizingu) dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Sadašnja vrednost minimalnih plaćanja lizinga treba da se izračunava korišćenjem kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se ona ne može odrediti, treba da se koristi inkrementalna stopa pozajmljivanja korisnika lizinga.

Kod finansijskog lizinga pravna forma ugovora o lizingu određuje da korisnik lizinga tj. Zakupac ne može da stekne pravo svojine nad zakupljenim sredstvima, već stiče ekonomske koristi od korišćenja zakupljenog sredstva.

Otplata zakupa deli se na kamatu i vraćanje glavnice prema izračunatim anuitetima. Troškovi kamate terete rashod perioda, odnosno knjiže se u Bilansu uspeha i ne ulaze u nabavnu vrednost sredstva koje je pod lizingom

Korisnik lizinga treba da izvrši alokaciju minimalnih plaćanja lizinga između finansijskog troška i smanjenja neizmirene obaveze korišćenjem metoda efektivne kamatne stope. Korisnik lizinga treba da izvrši alokaciju finansijskog troška na svaki period tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje stalna periodična kamatna stopa na preostali iznos obaveze. Korisnik lizinga evidentira potencijalne zakupnine kao rashode u periodima u kojima su nastali..

Iznos amortizacije sredstva koje je uzeto u lizing, sistematski se dodeljuje svakom obračunskom periodu tokom očekivanog vremena korišćenja, odnosno sredstvo se u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od: trajanja lizinga ili korisnog veka trajanja sredstva.

- **Operativni lizing**

Zakup sredstava kod kojih su sve koristi i rizici u vezi sa vlasništvom zadržani kod zakupodavca, odnosno nisu preneti na zakupca, evidentira se kao poslovni lizing.

Plaćanje poslovnog lizinga priznaje se kao rashod perioda u Bilansu uspeha u momentu nastanka, tokom trajanja zakupa.

Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju u iznosima koji predstavljaju najbolju procenu izdataka zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Trošak rezervisanja se priznaje u rashodima perioda.

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Društvo ima zakonsku ili ugovorenu obavezu kao rezultat prošlih događaja i kada je verovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze.

Tamo gde je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze u budućnosti. Zbog vremenske vrednosti novca, rezervisanja u vezi sa odlivima gotovine koji nastaju odmah posle dana bilansa stanja štetnija su od onih gde odlivi gotovine u istom iznosu nastaju kasnije. Rezervisanja se, dakle, diskontuju, tamo gde je učinak značajan.

Diskontna stopa je stopa pre oporezivanja koja odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizika specifičnih za obavezu. Diskontna stopa ne odražava rizike za koje su procene budućih tokova gotovine korigovane.

Iznos rezervisanja se utvrđuje razumnom procenom rukovodstva o očekivanim odlivima ekonomskih koristi iz Društva u budućnosti ili procenama nezavisnog aktuara u vezi obračuna dugoročnih rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade, a u skladu sa kolektivnim ugovorom Društva.

Obaveze po osnovu plaćanja jubilarnih nagrada i otpremnina za odlazak u penziju se iskazuju po sadašnjoj vrednosti budućih plaćanja po tom osnovu, ukoliko je obračunat iznos tih obaveza materijalno značajan. Ako obračunati iznos nije materijalno značajan, isplate po ovom osnovu terete troškove perioda u kome su izvršene.

Rezervisanja za sudske sporove formiraju se u iznosu koji odgovara najboljoj proceni rukovodstva Društva u pogledu izdataka koji će nastati da se takve obaveze izmire.

Rezervisanja se ponovo razmatraju na svaki datum bilansa stanja i koriguju radi odražavanja najbolje tekuće procene. Kada više nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan, rezervisanje se ukida u korist prihoda bilansa uspeha tekuće godine.

Rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamate i drugi troškovi koje preduzeće ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Troškovi pozajmljivanja obuhvataju:

- Rashod po osnovu kamate izračunat korišćenjem metoda efektivne kamate kako je propisano Odeljkom 11 Međunarodnog standarda finansijskog izveštavanja za srednje i male entitete,
- Finansijska terećenja u vezi sa finansijskim lizingom priznatim u Odeljku 20 Međunarodnog standarda finansijskog izveštavanja za srednje i male entitete.
- Kursne razlike nastale po osnovu pozajmljivanja u stranoj valuti, u iznosu do kog se smatraju korigovanjem troškova kamate.

Troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod perioda u kome su nastali, bez obzira na to kako se pozajmljena sredstva koriste.

Troškovi pozajmljivanja se u celini priznaju kao rashod na teret rezultata perioda u kome su nastali.

Preračunavanje stranih sredstava plaćanja i računovodstveni tretman kursnih razlika i efekata po osnovu valutne klauzule

Transakcije obavljene u stranoj valuti preračunavaju se na dan poslovne promene u RSD po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom deviznom tržištu. Sredstva i obaveze iskazani u devizama na dan Bilansa stanja preračunavaju se i iskazuju u RSD po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom deviznom tržištu, a koji važi na dan sačinjavanja finansijskih izveštaja.

Realizovane pozitivne ili negativne kursne razlike koje su rezultat preračunavanja poslovnih transakcija u stranoj valuti bilansirane su u korist ili na teret Bilansa uspeha kao prihodi i rashodi po osnovu kursnih razlika.

Potraživanja i obaveze u koje je ugrađena valutna klauzula preračunati su u RSD po srednjem/ugovorenom kursu valute koji je važio na dan Bilansa stanja. Pozitivni i negativni efekti nastali po ovom osnovu iskazani su u Bilansu uspeha Društva/Preduzeća, kao prihodi/rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika u okviru kategorije ostalih prihoda/rashoda.

Zvanični kursevi za najučestalije strane valute u primeni na dan sačinjavanja finansijskih izveštaja su sledeći:

Oznaka valute	Važi za	Srednji kurs:	31.12.2023.	31.12.2022.
EUR	1		117,1737	117,3224
USD	1		105,8671	110,1515
CHF	1		125,5343	119,2543
GBP	1		135,0550	132,7026
RUB	1		1,1764	1,5292

Potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Potencijalna obaveza je moguća ali neizvesna obaveza, ili sadašnja obaveza koja nije priznata zato što ne zadovoljava uslov da bude priznata kao obaveza. Potencijalne obaveze se ne priznaju u finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, osim ako je verovatnoća odliva

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala. U okviru potencijalnih obaveza društvo obelodanjuje potencijalne obaveze po osnovu sudskih sporova, datih jemstava, garancija itd.

Društvo ne priznaje potencijalna sredstva u finansijskim izveštajima. Potencijalna sredstva se obelodanjuju u napomenama uz finansijske izveštaje, ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan i materijalno značajan.

Primanja zaposlenih**(a) Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje**

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Društvo je takođe, obavezno da od bruto zarada zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Kada su doprinosi jednom uplaćeni, Društvo nema nikakvih daljih obaveza u pogledu plaćanja. Doprinosi na teret poslodavca i na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

(b) Otpremnine i jubilarne nagrade

Društvo obezbeđuje otpremnine prilikom odlaska u penziju i jubilarne nagrade. Pravo na ove naknade je obično uslovljeno ostajanjem zaposlenog lica u službi do starosne granice određene za penzionisanje i do ostvarenja minimalnog radnog staža. Očekivani troškovi za pomenute naknade se akumuliraju tokom perioda trajanja zaposlenja.

Obaveze po osnovu otpremnina prilikom odlaska u penziju i po osnovu jubilarnih nagrada se procenjuju na godišnjem nivou od strane nezavisnih, kvalifikovanih, aktuara.

(c) Učešće u dobiti i bonusu

Društvo priznaje obavezu i trošak za bonuse i učešće u dobiti zaposlenih na osnovu proračuna kojim se uzima u obzir dobit koja pripada vlasnicima kapitala nakon određenih korekcija.

Tekući porez

Porez na dobitak se obračunava i plaća u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica i relevantnim podzakonskim aktima.

Porez na dobitak obračunava se primenom stope od 15% na poresku osnovicu iskazanu u poreskom bilansu.

Poreski propisi u Republici Srbiji ne dozvoljavaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda iskoriste kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u određenom prethodnom periodu. Gubici iz tekućeg perioda mogu se preneti na račun dobiti utvrđene u godišnjem poreskom bilansu iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Obračunati tekući porez se priznaje kao obaveza i rashod u obračunskom periodu na koji se isti odnosi.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Odloženi porezi

Odloženi porez na dobitak se obračunava za sve privremene razlike između poreske osnove imovine i obaveza i njihove knjigovodstvene vrednosti. Važeće poreske stope na dan izveštavanja ili poreske stope koje su nakon tog dana stupile na snagu, koriste se za obračun iznosa odloženog poreza.

Odložene poreske obaveze priznaju se za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva priznaju se za odbitne privremene razlike i za efekte prenetog gubitka i neiskorišćenih poreskih kredita iz prethodnih perioda do nivoa do kojeg je verovatno da će postojati budući oporezivi dobitci na teret kojih se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na svaki izveštajni datum i umanjuje do mere do koje više nije izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrednost ili deo vrednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti.

Odložena poreska sredstva koja nisu priznata procenjuju se na svaki izveštajni datum i priznaju do mere u kojoj je postalo verovatno da će buduća oporeziva dobit dozvoliti povraćaj odloženog poreskog sredstva.

Odloženi porezi priznaju se kao rashodi i prihodi i uključeni su u neto (gubitak)/dobitak izveštajnog perioda.

Dividende

Dividende vlasnicima evidentiraju se kao obaveza i umanjuju kapital u periodu u kojem je doneta odluka o njihovoj isplati.

Dividende odobrene za period nakon datuma izveštavanja se obelodanjuju u napomeni o događajima nakon datuma izveštajnog perioda.

Državna davanja

Državno davanje je pomoć države u obliku prenosa resursa Društvu po osnovu ispunjenih izvesnih uslova u prošlosti ili budućnosti koji se odnose na poslovne aktivnosti Društva.

Društvo treba da priznaje državna davanja na sledeći način:

(a) davanja koja ne nameću Društvu uslove u vezi sa određenim budućim rezultatima se priznaju kao prihod prilikom priznavanja potraživanja po osnovu davanja;

(b) davanja koja nameću Društvu uslove u vezi sa određenim budućim rezultatima se priznaju kao prihod samo kada se ispune uslovi u vezi sa rezultatima; do priznavanja uslova takva davanja se priznaju kao odloženi prihod;

c) davanja dobijena pre ispunjavanja kriterijuma priznavanja se priznaju kao obaveza.

Društvo treba da odmerava davanja po fer vrednosti dobijenog ili potraživanog sredstva.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Prihodi

Društvo priznaje prihod kada se iznos prihoda može pouzdano izmeriti i kada je verovatno da će u budućnosti Društvo imati priliv ekonomskih koristi. Prihod se priznaje u visini fer vrednosti primljenog iznosa ili potraživanja po osnovu prodaje roba i usluga u toku normalnog poslovanja Društva. Prihod se iskazuje bez PDV-a, povraćaja robe, rabata i popusta.

(a) Prihod od prodaje robe

Prihodi od prodaje robe se priznaju: kada su suštinski svi rizici i koristi od vlasništva nad robom prešli na kupca, Društvo ne zadržava učešće u upravljanju prodatom robom u meri koja se obično povezuje sa vlasništvom, niti zadržava efektivnu kontrolu nad prodatom robom, iznos prihoda se može pouzdano izmeriti, verovatan je priliv ekonomske koristi povezane sa tom transakcijom u entitet i troškovi koji su nastali ili troškovi koji će nastati u datoj transakciji mogu se pouzdano izmeriti.

(b) Prihod od prodaje usluga

Kada se rezultat neke transakcije koja uključuje pružanje usluga može pouzdano izmeriti, prihod povezan sa tom transakcijom se priznaje prema stepenu dovršenosti te transakcije na kraju izveštajnog perioda (metod procenta dovršenosti). Ishod transakcije se može pouzdano proceniti kada su zadovoljeni svi od sledećih uslova:

- iznos prihoda se može pouzdano izmeriti;
- verovatno je da će se ekonomske koristi povezane sa tom transakcijom uliti u društvo;
- stepen dovršenosti transakcije na kraju izveštajnog perioda se može pouzdano odmeriti;
- troškovi nastali povodom te transakcije i troškovi završavanja transakcije se mogu pouzdano izmeriti.

(c) Finansijski prihodi

Finansijski prihodi obuhvataju prihode od kamata, kursnih razlika i ostale finansijske prihode, ostvarene iz odnosa sa matičnim, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima.

Prihodi od kamata se, u skladu sa načelom uzročnosti, priznaju u bilansu uspeha perioda na koji se odnose. Prihod od kamata potiče od kamata na deponovana sredstva kod banaka, kao i na zatezne kamate koje se obračunavaju kupcima koji kasne u izvršavanju svojih obaveza, u skladu sa ugovornim odredbama.

(d) Prihod od zakupnina

Prihod od zakupnina potiče od davanja investicionih nekretnina u operativni zakup i obračunava se na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja zakupa.

(c) Prihod od dividendi

Prihod od dividendi se priznaje kada se ustanovi pravo da se dividenda primi.

Rashodi

Rashodi se priznaju u bilansu uspeha po načelu uzročnosti prihoda i rashoda, odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su nastali.

(a) Poslovni rashodi

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Poslovni rashodi obuhvataju troškove uslovljene stvaranjem prihoda od prodaje i uključuju nabavnu vrednost prodane robe, troškove materijala, goriva i energije, bruto zarade, troškove amortizacije i usluge pružene od strane trećih lica. Poslovni rashodi obuhvataju i opšte troškove kao što su troškovi zakupa, marketinga, osiguranja, platnog prometa, poreza i ostali troškovi nastali u tekućem obračunskom periodu.

(b) Finansijski rashodi

Finansijski rashodi obuhvataju rashode po osnovu kamata i kursnih razlika i ostale finansijske rashode, koji se evidentiraju u bilansu uspeha perioda na koji se odnose, a u skladu sa načelom uzročnosti. Svi troškovi pozajmljivanja se evidentiraju kao rashodi perioda.

Naknadno ustanovljene greške

Ispravka naknadno ustanovljenih materijalno značajnih grešaka u iznosu većem od 2% ukupnih prihoda iz godina u kojoj je greška nastala vrši se preko računa neraspoređene dobiti iz ranijih godina, odnosno neraspoređenog gubitka ranijih godina na način utvrđen Odeljkom 10 Računovodstvene politike, procene i greške.

Naknadno ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne, tj. U iznosu su koji je manji ili jednak 2% ukupno ostvarenog prihoda iz prethodne godine, ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kome su identifikovane.

Materijalno značajna greška se posmatra u kumulativnom ili pojedinačnom iznosu.

U slučaju postojanja materijalno značajnih grešaka Društvo koriguje najmanje uporedne podatke za prethodnu poslovnu godinu u finansijskim izveštajima kada je greška otkrivena.

6. Ključne računovodstvene procene

Prezentacija finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva Preduzeća korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrednosti sredstava i obaveza, obelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda. Ove procene i pretpostavke su zasnovane na istorijskim i ostalim informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja. Preduzeće pravi procene i pretpostavke koje se odnose na budućnost. Rezultirajuće računovodstvene procene će, po definiciji, retko biti jednake ostvarenim rezultatima. Rukovodstvo koristi sledeće procene prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja.

Obezvredenje nefinansijske imovine

Na dan izveštavanja, rukovodstvo Preduzeća analizira vrednosti po kojima su prikazana nematerijalna imovina i nekretnine, postrojenja i oprema Preduzeća. Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvređeno, nadoknativ iznos te imovine se procenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknativ iznos nekog sredstva procenjen kao niži od vrednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrednosti. Razmatranje obezvređenja zahteva od rukovodstva subjektivno prosuđivanje u pogledu tokova gotovine, stopa rasta i diskontnih stopa za jedinice koje generišu tokove gotovine, a koje su predmet razmatranja. Rukovodstvo veruje da nije potrebno dodatno obezvređenje nematerijalne imovine i nekretnina, postrojenja i opreme, izuzev rezervisanja već prikazanih u finansijskim izveštajima.

Obezvređenje zaliha

Obračunata je ispravka vrednosti zaliha na osnovu procenjenih gubitaka usled nemogućnosti prodaje ili realizacije u procesu proizvodnje. Naša procena je zasnovana na analizi kretanja zaliha, istorijskim otpisima, procenama kretanja na tržištu prodaje, planovima prodaje, promenama u uslovima prodaje, procene rokova upotrebe, kao i procene stanja i upotrebne vrednosti zaliha, prilikom utvrđivanja adekvatnosti ispravke vrednosti zaliha. Ovo uključuje i pretpostavke o budućem ponašanju kupaca i rezultujućim budućim prodajama.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Rukovodstvo veruje da nije potrebna dodatna ispravka vrednosti zaliha, izuzev rezervisanja već prikazanih u finansijskim izveštajima.

Ispravka vrednosti potraživanja

Obračunali smo ispravku vrednosti za sumnjiva i sporna potraživanja, na osnovu procenjenih gubitaka usled nemogućnosti kupaca da ispune neophodne obaveze. Naša procena je zasnovana na starosnoj analizi potraživanja od kupaca, istorijskim otpisima, kreditnim sposobnostima naših kupaca i promenama u uslovima prodaje, prilikom utvrđivanja adekvatnosti ispravke vrednosti sumnjivih i spornih potraživanja. Ovo uključuje i pretpostavke o budućem ponašanju kupaca i rezultujućim budućim naplatama. Rukovodstvo veruje da nije potrebna dodatna ispravka vrednosti potraživanja, izuzev rezervisanja već prikazanih u finansijskim izveštajima.

Rezervisanja po osnovu otpremnina i jubilarnih nagrada

Troškovi utvrđenih naknada zaposlenima nakon odlaska u penziju nakon ispunjenih zakonskih uslova i jubilarnih nagrada utvrđuju se primenom aktuarske procene. Aktuarska procena uključuje procenu diskontne stope, budućih kretanja zarada, stope mortaliteta i budućih povećanja naknade po odlasku u penziju. Zbog dugoročne prirode ovih planova, značajne neizvesnosti utiču na ishod procene. Rukovodstvo veruje da nisu potrebna dodatna rezervisanja po ovom osnovu, izuzev rezervisanja već prikazanih u finansijskim izveštajima.

Rezervisanje po osnovu sudskih sporova

Preduzeće je uključeno u veći broj sudskih sporova koji proističu iz njegovog svakodnevnog poslovanja i odnose se na komercijalna pitanja, kao i pitanja koja se tiču radnih odnosa, a koja se rešavaju ili razmatraju u toku regularnog poslovanja. Pravni sektor Preduzeća procenjuje verovatnoću negativnih ishoda ovih pitanja, kao i iznose verovatnih ili razumnih procena gubitaka. Pitanja koja su ili potencijalne obaveze ili ne zadovoljavaju kriterijume za rezervisanje se obelodanjuju, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala. Po mišljenju rukovodstva, verovatnoća odliva sredstava po ovom osnovu je minimalna pa iz tog razloga u prikazanim finansijskim izveštajima nisu izvršena rezervisanja po osnovu sudskih sporova.

Odložena poreska sredstva

Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i neiskorišćene poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do mere do koje je izvesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan kako bi se odložena poreska sredstva mogla iskoristiti. Značajna procena od strane rukovodstva Preduzeća je neophodna da bi se utvrdio iznos odloženih poreskih sredstava koja se mogu priznati, na osnovu perioda nastanka i visine budućih oporezivih dobitaka i strategije planiranja poreske politike. Rukovodstvo veruje da će Preduzeće u narednom prirodu ostvariti oporezivu dobit za korišćenje priznatih odloženih poreskih sredstava.

Korisni vek upotrebe nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Nematerijalna imovina i nekretnine, postrojenja i oprema se amortizuju tokom njihovog korisnog veka upotrebe. Korisni vek upotrebe se zasniva na proceni dužine perioda u kome će sredstvo generisati prihode. Procenu periodično vrši Rukovodstvo Preduzeća i vrši odgovarajuće izmene, ukoliko se za tim javi potreba. Po mišljenju rukovodstva Preduzeća opredeljeni korisni vek upotrebe sredstava je realno utvrđen i prilagođen fizičkom i ekonomskom trošenju sredstava.

Sukob između Rusije i Ukrajine i poslovanje u uslovima inflacije

Procene su vršene imajući u vidu uticaj koji je sukob Rusije i Ukrajine i posledično povećanje inflacije imalo ili može imati na poslovanje Preduzeća na osnovu dostupnih informacija. Ova razmatranja se protežu na prirodu proizvoda i usluga koje se nude, kupce, lanac snabdevanja, zaposlene kao i geografske regione u kojima Preduzeće posluje. Osim ako u pojedinačnim napomenama nije drugačije naznačeno, trenutno se ne čini da postoji bilo kakav značajan uticaj na finansijske izveštaje ili bilo kakve značajne neizvesnosti u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu nepovoljno uticati na Preduzeće na datum izveštavanja ili nakon datuma izveštavanja, a da je nastao kao rezultat sukoba između Rusije i Ukrajine i posledično poslovanje u uslovima povećanje inflacije.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

7. Nematerijalna imovina

Stanje i promene nematerijalne imovine (osim gudvila) mogu se predstaviti narednom tabelom:

u RSD 000

PROMENE NEMATERIJALNE IMOVINE	Koncesije, patenti, licence, robne i uslužne marke	Ukupno
Nabavna vrednost:		
Stanje 01.01.2022. godine	1.308	1.308
Povećanja:	0	0
Nove nabavke (naknadna ulaganja)	0	0
Stanje 31.12.2022. godine	1.308	1.308
Ispravka vrednosti:		
Stanje 01.01.2022. godine	992	992
Povećanja:	123	123
Amortizacija	123	123
Stanje 31.12.2022. godine	1.115	1.115
Sadašnja vrednost:		
31.12.2022. godine	193	193
Nabavna vrednost:		
Stanje 01.01.2023. godine	1.308	1.308
Povećanja	245	245
Nove nabavke (naknadna ulaganja)	245	245
Stanje 31.12.2023. godine	1.553	1.553
Ispravka vrednosti:		
Stanje 01.01.2023. godine	1.115	1.115
Povećanja:	141	141
Amortizacija	141	141
Stanje 31.12.2023. godine	1.257	1.257
Sadašnja vrednost:		
31.12.2023. godine	297	297

8. Nekretnine, postrojenja, oprema

Stanje i promene nekretnina, postrojenja i opreme mogu se predstaviti narednom tabelom:

u RSD 000

PROMENE NEKRETNINA, POSTROJENJA I OPREME	Poljoprivredno i ostalo zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Ukupno
Nabavna vrednost:				
Stanje 01.01.2022. godine	21.072	12.327	264.072	297.471
Procena 01.01.2022. godine	0	0	0	0
Povećanja:	0	0	40.007	40.007
Nove nabavke (naknadna ulaganja)	0	0	40.007	40.007
Smanjenje:	0	0	0	0
Rashodovanje (otpis)	0	0	0	0
Isknjiženje	0	0	0	0
Stanje 31.12.2022. godine	21.072	12.327	304.079	337.479
Ispravka vrednosti:				
Stanje 01.01.2022. godine	0	8.145	78.762	86.907
Povećanja:	0	200	21.877	22.077
Amortizacija	0	200	21.877	22.077

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

u RSD 000

PROMENE NEKRETNINA, POSTROJENJA I OPREME	Poljoprivredno i ostalo zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Ukupno
Stanje 31.12.2022. godine	0	8.345	100.639	108.984
Sadašnja vrednost:				
31.12.2022. godine	21.072	3.982	203.440	228.495
Nabavna vrednost:				
Stanje 01.01.2023. godine	21.072	12.327	304.079	337.478
Povećanja:	0	0	31.807	31.807
Nove nabavke (naknadna ulaganja)	0	0	31.807	31.087
Smanjenje:	0	0	9.652	9.652
Rashodovanje (otpis)	0	0	9.652	9.652
Isknjiženje	0	0	0	0
Stanje 31.12.2023. godine	21.072	12.327	326.234	359.633
Ispravka vrednosti:				
Stanje 01.01.2023. godine	0	8.345	100.639	108.984
Povećanja:	0	199	23.920	24.119
Amortizacija	0	199	23.920	24.119
Smanjenje:	0	0	5.580	5.580
Rashodovanje (otpis)	0	0	0	0
Isknjiženje	0	0	5.580	5.580
Stanje 31.12.2023. godine	0	8.545	118.979	127.523
Sadašnja vrednost:				
31.12.2022. godine	21.072	3.783	207.255	232.110

Na dan Bilansa stanja za 2023. godinu Preduzeće nema upisane hipoteke.

Preduzeće nije upisalo u javnim knjigama pravo svojine na zemljištu u ukupnom iznosu od 21.072 hiljada dinara. Pravo svojine nije upisano u javnim knjigama zbog toga što je vlasnik spornog zemljišta Grad Kraljevo a deo je vlasništvo i Republike Srbije, dok se Preduzeće vodi kao korisnik datog zemljišta. Preduzeće se u toku 2021. a i 2022. godine obraćalo Osnivaču za rešavanje ovog pitanja, odgovor sa danom podnošenja FI nije dobijen. Takođe u narednom periodu Preduzeće će preduzeti sve potrebne radnje za definisanje vlasništva nad objektima koji u knjigama ima sadašnju vrednost od 3.783 hiljade dinara.

U 2021. godini Preduzeće je isknjižilo iz knjigovodstvene evidencije investicionu nekretninu kao i poslovni prostor čiji je vlasnik Grad i sklopilo ugovor o korišćenju prostorija.

Zaključno sa 31.12.2023. godine Rukovodstvo Preduzeća je uvidelo da NPO čija je ukupna nabavna vrednost 22.693 hiljada dinara nema sadašnju vrednost, a nalazi se u upotrebi (indeks 6,28%). Najveći broj sredstava se odnosi na opremu u građevinarstvu 10.359 hiljada dinara, računare i računarsku opremu 1.123 hiljada dinara, građevinske objekte 4.334 hiljade dinara i opremu saobraćaja i veze 5.763 hiljade dinara. U 2024. godini veliki deo građevinske opreme bez sadašnje vrednosti zbog zastarelosti će se rashodovati. U narednom periodu, Rukovodstvo će proceniti korisni vek upotrebe sredstava i primeniti efekte procene.

9. Odložena poreska sredstva

Odložena poreska sredstva nisu evidentirana. Kretanje na račun odloženih poreskih sredstava u posmatranom periodu je sledeće:

u RSD 000

Kretanje promena na odloženim poreskim sredstvima	2023.	2022.
Stanje na početku godine	0	0
Povećanje u korist odloženih poreskih Prihoda	1.173	2.467
Smanjenje na teret odloženih poreskih obaveza	0	80
Smanjenje na teret odloženih poreskih rashoda-+	1.173	2.387

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

>

Stanje na kraju godine	0	0

U toku 2023. godine efekat usled dodatnog rezervisanja po osnovu obačuna otpremnina izazvao je povećanje u iznosu od 1.156 hiljade dinara plus efekat kod dodatnog rezervisanja po osnovu sudskih sporova koji iznosi 17 hiljade dinara, (ukupno 1.173 hiljade dinara) . Stanje na kraju godine je nula, s obzirom da postoje odložene poreske obaveze.

10. Zalihe

U okviru zaliha bilansirane su sledeće pozicije:

u RSD 000

Zalihe	2023.	2022.
Materijal, rezervni delovi, alat i sitan inventar	25.120	26.323
Plaćeni avansi za zalihe i usluge u zemlji	494	770
Ukupno:	25.615	27.093

U sklopu redovnog godišnjeg popisa imovine i obaveza na dan 31.12.2023. godine, formirana je komisija koja je izvršila procenu neto ostarive vrednosti zaliha i tom prilikom konstatovala u Elaboratu tj. Izveštaju Centralne popisne komisije da sve zalihe koje su na stanju, a nisu imale obrt duže od godinu dana očekuje da će u nekom narednom periodu biti upotrebljene.

U okviru zaliha materijala, rezervni delova, alata i sitnog inventara iskazani su:

u RSD 000

Materijal, rezervni delovi, alat i sitan inventar	2023.	2022.
Materijal	12.264	16.789
Rezervni delovi	9.283	7.982
Alat i sitan inventar	3.573	1.552
Ukupno:	25.120	26.323

Plaćeni avansi za zalihe i usluge u zemlji odnose se na:

u RSD 000

Plaćeni avansi za zalihe i usluge u zemlji	2023.	2022.
Plaćeni avansi za materijal, rezervne delove i inventar u zemlji	494	770
Ukupno:	494	770

U okviru plaćenih avansa za zalihe i usluge na dan 31.12.2023. godine iskazujemo ukupno 5 poslovnih partnera od kojih potražujemo iznos od RSD 494 hiljada. Do datuma odobravanja finansijskih izveštaja za prezentaciju potvrđena su potraživanja od svih 5 poslovnih partnera čiji ukupan saldo na kraju godine iznosi RSD 494 hiljada (100% ukupnog salda na dan finansijskih izveštaja).

11. Potraživanja po osnovu prodaje

Potraživanja po osnovu prodaje odnose se na:

u RSD 000

Potraživanja po osnovu prodaje	2023.	2022.
Kupci u zemlji	2.630	4.282
Ukupno:	2.630	4.282

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Struktura potraživanja od kupaca u zemlji je sledeća:

	u RSD 000	
	2023.	2022.
Potraživanja po osnovu prodaje	2.630	4.282
Kupci u zemlji	2.630	4.282
Ukupno:		

	u RSD 000	
	2023.	2022.
Ispravka vrednosti potraživanja po osnovu prodaje	2.830	9.523
Ispravka vrednosti - Kupci u zemlji	2.830	9.523
Ukupno:		

	u RSD 000	
	2023.	2022.
Promene na ispravci vrednosti potraživanja po osnovu prodaje	9.523	17.633
Stanje na dan 01. januar	969	614
Formirana ispravka vrednosti tokom godine	0	0
Otpis potraživanja	(7.662)	(8.724)
Ostale promene	2.830	9.523
Stanje na dan 31. decembar		

Promene na ispravci vrednosti, tj. najveći deo odnose se prevashodno na isknjižavanju sumnjivih i spornih potraživanja koja su starija od deset godina u ukupnoj vrednosti od 7.299 hiljada dinara.

Svim kupcima su poslani IOS-i na dan 30.11.2023. godine. U okviru potraživanja od kupaca u zemlji na dan 31.12.2023. godine iskazujemo ukupno 7 poslovnih partnera od kojih potražujemo iznos od RSD 2.507 hiljada. Stanje je potvrđeno u 99% slučajeva. Nepotvrđena potraživanja se najvećim delom odnose na potraživanja od kupaca koja su kasnije usaglašena.

Sumnjiva i sporna potraživanja se u knjigama vode u iznosu od 2.953 hiljada dinara. Do datuma odobravanja finansijskih izveštaja za prezentaciju potvrđena su potraživanja od 2 komitenta od ukupno 16 poslovnih partnera, a ukupno 11 poslovnih partnera je osporilo potraživanja.

Starosna struktura potraživanja po osnovu prodaje je sledeća:

	u RSD 000	
	2023.	2022.
Starosna struktura potraživanja po osnovu prodaje		
Do 30 dana	689	918
Od 30 do 60 dana	1.818	3.159
Od 60 do 180 dana	0	0
Preko 360 dana	123	205
Ukupno:	2.630	4.282

Prilikom redovnog godišnjeg popisa komisija za popis neuplaćenog upisanog kapitala, dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana i potraživanja, novčanih sredstava, gotovine i gotovinskih ekvivalenata i obaveza postupajući po računovodstvenim politikama izvršila odgovarajuća preknjižavanja sa računa kupaca na račun sumnjivih i spornih potraživanja za sva potraživanja čija dospelost prelazi 60 dana u iznosu od 969 hiljada dinara dok je do datuma odobravanja FI jedan kupac uplatio dospelost potraživanje u iznosu od 123 hiljada dinara.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

12. Ostala kratkoročna potraživanja

Ostala kratkoročna potraživanja odnose se na:

	u RSD 000	
	2023.	2022.
Ostala kratkoročna potraživanja	252	447
Ostala potraživanja	8.482	9.541
Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	8.734	9.988
Ukupno:		

Najveći iznos ostalih kratkoročnih potraživanja iskazana u iznosu od RSD 8.482 odnosi se na ukupna potraživanja za prethodni PDV u poreskom periodu.

Starosna struktura ostalih potraživanja:

	2023.	2022.
Starosna struktura ostalih kratkoročnih potraživanja		
Do 30 dana	8.482	9.576
Od 30 do 60 dana	180	371
Od 60 do 180 dana	72	0
Preko 360 dana	0	41
Ukupno:	8.734	9.988

13. Kratkoročni finansijski plasmani

Struktura kratkoročnih finansijskih plasmana je sledeća:

	u RSD 000	
	2023.	2022.
Kratkoročni finansijski plasmani		
Kratkoročni krediti, zajmovi i plasmani u zemlji	6.247	4.705
Ukupno:	6.247	4.705

Najveći deo kratkoročnih finansijskih plasmana u iznosu od RSD 5.147 se odnosi na beskamratne zajmove koje Preduzeće daje zaposlenima, a koji se u roku od godine dana vraćaju odbitkom od zarade sukcesivno.

14. Gotovinski ekvivalenti i gotovina

Gotovina, kao i neposredno unovčive hartije od vrednosti, odnose se na:

	u RSD 000	
	2023.	2022.
Gotovinski ekvivalenti i gotovina		
Tekući (poslovni) računi	86.292	67.655
Devizni račun	43	43
Ukupno:	86.335	67.698

U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata na dan 31.12.2023. godine iskazujemo sredstva kod ukupno 3 banke u iznosu od RSD 86.335 hiljada. Do datuma odobravanja finansijskih izveštaja za prezentaciju potvrđena su stanja kod 2 banke čiji ukupan saldo na kraju godine iznosi RSD 86.315 hiljada.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

15. Kratoročna aktivna vremenska razgraničenja

Kratoročna aktivna vremenska razgraničenja imaju sledeću strukturu:

u RSD 000

Kratoročna aktivna vremenska razgraničenja	2023.	2022.
Unapred plaćeni troškovi - kratkoročni	1.816	1.580
Ostala aktivna vremenska razgraničenja - kratkoročna	36	37
Potraživanja za nefakturisani prihod	15.001	0
Ukupno:	16.853	1.617

16. Vanbilansna aktiva i pasiva

Vanbilansna aktiva i pasiva se odnose na:

u RSD 000

Vanbilansna aktiva	2023.	2022.
Imovina kod drugih subjekata	13.114	13.114
Ukupno:	13.114	13.114

Vanbilansna pasiva	2023.	2022.
Obaveze za imovinu kod drugih subjekata	13.114	13.114
Ukupno:	13.114	13.114

17. Kapital

Kapital ima sledeću strukturu:

u RSD 000

Kapital	2023.	2022.
Osnovni kapital	118.807	118.807
Rezerve	527	527
Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani dobitci po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	80.115	88.339
Neraspoređeni dobitak	72.001	33.212
Ukupno:	271.450	240.885

Osnovni kapital	2023.	2022.
Državni kapital	118.680	118.680
Ostali osnovni kapital	127	127
Ukupno:	118.807	118.807

Preduzeće je u svojim FI iskazalo državni kapital u visini od 118.680 hiljada dinara dok u registru privrednih subjekata koji se vodi kod Agencije za privredne registre upisani osnovni kapital iznosi 100,00 dinara. Navedeno neslaganje se pojavilo usled donošenja Odluke od strane osnivača- Skupštine grada Kraljeva prilikom usklađivanja akata sa Zakonom o javnim preduzećima bez ikakve konsultacije sa preduzećem ili bilo kakvog uvida u poslovne knjige JKP „Putevi“ Kraljevo. U više navrata se Preduzeće obraćalo Osnivaču po ovom pitanju. Očekuje se reakcija Osnivača u suprotnom će se i dalje insistirati na rešavanju ovog problema.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

18. Neraspoređeni dobitak

Neraspoređeni dobitak ima sledeću strukturu:

	u RSD 000	
	2023.	2022.
Neraspoređena dobit		
Neraspoređeni dobitak ranijih godina	38.613	21.919
Neraspoređeni dobitak tekuće godine	33.388	11.293
Ukupno:	72.001	33.212

Kretanje na neraspoređenoj dobiti je predstavljeno sledećom tabelom:

	u RSD 000	
Neraspoređeni dobitak	Iznos	
Stanje 01.01.2023. godine		33.212
Raspodela dobiti		-2.824
Povećanje po osnovu ukidanja revalorizacionih rezervi		8.225
Neraspoređena dobit tekuće godine		33.388
Stanje 31.12.2023. godine		72.001

19. Dugoročna rezervisanja

Dugoročna rezervisanja se odnose na:

	u RSD 000	
Dugoročna rezervisanja	2023.	2022.
Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	36.358	28.654
Ostala dugoročna rezervisanja – za sudske sporove	5.531	5.414
Ukupno:	41.889	34.068

Kretanje na računu obaveza po osnovu rezervisanja predstavljeno je sledećom tabelom:

	u RSD 000	
Kretanje promena na rezervisanjima	2023.	
Stanje na početku godine		34.068
Formirana rezervisanja u toku godine		8.691
Iskorišćena rezervisanja u toku godine		-870
Ukinuta rezervisanja		0
Kursne razlike po osnovu rezervisanja		0
Stanje rezervisanja na kraju godine		41.889

20. Dugoročne obaveze

Dugoročne obaveze imaju sledeću strukturu:

	u RSD 000	
Dugoročne obaveze	2023.	2022.
Dugoročni krediti, zajmovi i obaveze po osnovu lizinga u zemlji	12.004	12.410
Ukupno:	12.004	12.410

Dugoročne obaveze Preduzeća se odnose na investicione kredite za NPO koji se uredno servisiraju. Iznos od 12.004 hiljada dinara odnosi se na deo dugoročnih kredita koji dospevaju nakon 2024. godine. Svi navedeni krediti dospevaju u roku do 3 godine. Ugovorna valuta kredita je RSD i EUR u dinarskoj protivvrednosti.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

21. Odložene poreske obaveze

Odložene poreske obaveze iskazane su u iznosu od RSD 3.502 hiljada, a njihovo kretanje u posmatranom periodu je bilo sledeće:

	u RSD 000	
Kretanje promena na odloženim poreskim obavezama	2023.	2022.
Stanje na početku godine	6.116	9.717
Smanjenje u korist odloženih poreskih sredstava	0	2.387
Smanjenje u korist odloženih poreskih prihoda	2.614	1.214
Stanje na kraju godine	3.502	6.116

22. Kratkoročne finansijske obaveze

Kratkoročne finansijske obaveze iznose:

	u RSD 000	
Kratkoročne finansijske obaveze	2023.	2022.
Obaveze po osnovu kredita od domaćih banaka – deo dugoročnih kredita koji dospeva do godinu dana	15.470	13.491
Ukupno:	15.470	13.491

23. Primljeni avansi, depoziti i kaucije

Primljeni avansi depoziti i kaucije iznose:

	u RSD 000	
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	2023.	2022.
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	7.801	15.960
Ukupno:	7.801	15.960

U okviru primljenih avansa, depozita i kaucija na dan 31.12.2023. godine iskazujemo ukupno 120 poslovnih partnera prema kojima imamo obaveze u iznosu od RSD 7.801 hiljada. Najveći deo primljenih avansa se odnosi na uplate MZ po osnovu Ugovora sklopljenim krajem 2023. godine oko 38% (u iznosu 6.054 hiljada dinara), 58% na uplate fizičkih lica (1.296 hiljada dinara), ostalo na pravna lica.

24. Obaveze iz poslovanja

Obaveze iz poslovanja odnose se na:

	u RSD 000	
Obaveze iz poslovanja	2023.	2022.
Obaveze prema dobavljačima u zemlji	19.750	14.993
Ukupno:	19.750	14.993

Ročna struktura obaveza iz poslovanja predstavljena je narednom tabelom:

	u RSD 000	
Ročna struktura obaveza iz poslovanja	2023.	2022.
Do 30 dana	0	0
Od 30 do 60 dana	19.750	14.993
Od 60 do 180 dana	0	0
Preko 360 dana	0	0
Ukupno:	19.750	14.993

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

U okviru obaveza iz poslovanja na dan 31.12.2023. godine iskazujemo ukupno 81 poslovnih partnera prema kojima imamo obaveze u iznosu od RSD 19.750 hiljada. Do datuma odobravanja finansijskih izveštaja za prezentaciju potvrđene su obaveze prema 28 poslovnih partnera čiji ukupan saldo na kraju godine iznosi RSD 5.264 hiljada (27% ukupnog salda na dan odobravanja finansijskih izveštaja), sa 3 poslovna partnera nisu usaglašene obaveze za 88 hiljade dinara (0,45% od ukupnog salda). Najveći broj, tačnije 53 poslovna partnera nije dostavilo IOSe za usaglašavanje stanja do datuma odobravanja FI sa stanjem u iznosu od RSD 14.428 hiljade dinara (72% od ukupnog salda na dan FI)

25. Ostale kratkoročne obaveze

Ostale kratkoročne obaveze imaju sledeću strukturu:

u RSD 000

Ostale kratkoročne obaveze	2023.	2022.
Ostale kratkoročne obaveze	3.325	3.498
Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda	129	107
Obaveze po osnovu poreza na dobitak	2.918	690
Ukupno:	6.372	4.295

Ostale kratkoročne obaveze prikazane u tabeli iznad odnose se na:

u RSD 000

Ostale kratkoročne obaveze	2023.	2022.
Obaveze za neto naknade zarada koje se refundiraju	0	85
Obaveze za poreze i doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog koje se refundiraju	0	45
Obaveze za poreze i doprinose na naknade zarada na teret poslodavca koje se refundiraju	35	26
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja	116	43
Obaveze za učešće u dobitku	3.171	3.142
Obaveze prema zaposlenima	3	3
Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovorima	0	110
Ostale obaveze	0	44
Ukupno:	3.325	3.498

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda odnose se na:

u RSD 000

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda	2023.	2022.
Obaveze za PDV po primljenim avansima po opštoj stopi	129	29
Obaveze za PDV po osnovu sopstvene potrošnje po opštoj stopi	0	0
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	0	78
Ukupno:	129	107

Obaveze po osnovu poreza na dobitak predstavljene su sledećom tabelom:

u RSD 000

Obaveze po osnovu poreza na dobitak	2023.	2022.
Obaveze za porez iz rezultata	2.918	690
Ukupno:	2.918	690

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

26. Kratkoročna pasivna vremenska razgraničenja

Pasivna vremenska razgraničenja imaju sledeću strukturu:

u RSD 000

Kratkoročna pasivna vremenska razgraničenja	2023.	2022.
Unapred obračunati troškovi - kratkoročni	583	1.853
Ukupno:	583	1.853

27. Poslovni prihodi

Struktura poslovnih prihoda u posmatranom periodu je sledeća:

u RSD 000

Poslovni prihodi	2023.	2022.
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga	504.596	443.528
Ostali poslovni prihodi	12.948	79
Ukupno:	517.544	443.607

Prihodi od prodaje proizvoda i usluga imaju sledeću strukturu:

u RSD 000

Prihodi od prodaje proizvoda i usluga	2023.	2022.
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu	504.596	443.528
Ukupno:	504.596	443.528

Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu u posmatranom periodu odnose se na:

u RSD 000

Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu	2023.	2022.
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu	504.596	443.528
Ukupno:	504.596	443.528

Ostali poslovni prihodi odnose se na:

u RSD 000

Ostali poslovni prihodi	2023.	2022.
Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povraćaja poreskih dažbina	12.889	10
Prihodi od zakupa	59	69
Ukupno:	12.948	79

28. Poslovni rashodi

Struktura poslovnih rashoda u posmatranom periodu je sledeća:

u RSD 000

Poslovni rashodi	2023.	2022.
Troškovi materijala, goriva i energije	212.107	204.061
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	201.102	175.635
Troškovi amortizacije	24.261	22.199
Troškovi proizvodnih usluga	14.718	13.402
Troškovi rezervisanja	8.692	1.943
Nematerijalni troškovi	8.593	8.159
Ukupno:	469.473	425.399

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Troškovi materijala, goriva i energije u posmatranom periodu su sledeći:

u RSD 000

Troškovi materijala, goriva i energije	2023.	2022.
Troškovi materijala za izradu	133.256	131.297
Troškovi ostalog materijala (režijskog)	14.116	11.017
Troškovi goriva i energije	59.311	56.543
Troškovi jednokratnog otpisa alata i inventara	5.424	5.204
Ukupno:	212.107	204.061

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi odnose se na:

u RSD 000

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	2023.	2022.
Troškovi zarada i naknada zarada	157.415	134.892
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada	24.434	22.229
Ostali lični rashodi i naknade	19.253	18.514
Ukupno:	201.102	175.635

Ostali lični rashodi i naknade imaju sledeću strukturu:

u RSD 000

Ostali lični rashodi i naknade	2023.	2022.
Troškovi naknada po ugovoru o delu	156	345
Troškovi naknada direktoru, odnosno članovima organa upravljanja i nadzora	1.864	1.572
Ostali lični rashodi i naknade	17.233	16.597
Ukupno:	19.253	18.514

Troškovi amortizacije iskazani su u iznosu od RSD 24.261 i odnose se na obračunatu godišnju amortizaciju nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme.

Troškovi proizvodnih usluga imaju sledeću strukturu:

u RSD 000

Troškovi proizvodnih usluga	2023.	2022.
Troškovi usluga na izradi učinaka	4.752	3.203
Troškovi transportnih usluga	2.516	2.557
Troškovi usluga održavanja	4.508	4.149
Troškovi zakupa	4	0
Troškovi reklame i propagande	676	669
Troškovi ostalih proizvodnih usluga	2.262	2.824
Ukupno:	14.718	13.402

Troškovi rezervisanja odnose se na:

u RSD 000

Troškovi rezervisanja	2023.	2022.
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	8.092	1.943
Troškovi ostalih rezervisanja	600	0
Ukupno:	8.692	1.943

Sledeće pretpostavke su korišćene prilikom obračuna rezervisanja za otpremnine na dan 31.12.2023. godine:

1. Diskontna stopa: 7,1%
2. Stopa rasta zarada: 7%
3. Godišnja fluktuacija zaposlenih: 1%

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Struktura nematerijalnih troškova je sledeća:

	u RSD 000	
	2023.	2022.
Nematerijalni troškovi	2023.	2022.
Troškovi neproizvodnih usluga	1.793	1.714
Troškovi reprezentacije	508	533
Troškovi premija osiguranja	3.143	2.848
Troškovi platnog prometa	623	692
Troškovi članarina	60	116
Troškovi poreza i naknada	534	525
Ostali nematerijalni troškovi	1.932	1.731
Ukupno:	8.593	8.159

29. Finansijski prihodi

U posmatranom periodu nastali su sledeći finansijski prihodi:

	u RSD 000	
	2023.	2022.
Finansijski prihodi	2023.	2022.
Prihodi od kamata	314	212
Pozitivne kursne razlike	6	0
Ukupno:	320	212

30. Finansijski rashodi

Struktura finansijskih rashoda u posmatranom periodu je sledeća:

	u RSD 000	
	2023.	2022.
Finansijski rashodi	2023.	2022.
Rashodi kamata	1.704	1.130
Negativne kursne razlike	3	0
Ukupno:	1.707	1.130

31. Rashodi od usklađivanja vrednosti finansijske imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha

Struktura rashoda od usklađivanja vrednosti ostale imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha u posmatranom periodu je sledeća:

	u RSD 000	
	2023.	2022.
Rashodi od usklađivanja vrednosti finansijske imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha	2023.	2022.
Rashodi od usklađivanja vrednosti potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana	846	614
Ukupno:	846	614

32. Ostali prihodi

Ostali prihodi se odnose na:

	u RSD 000	
	2023.	2022.
Ostali prihodi	2023.	2022.
Viškovi	64	91
Naplaćena otpisana potraživanja	240	205
Prihodi od smanjenja obaveza	64	0
Prihodi od ukidanja dugoročnih i kratkoročnih rezervisanja	152	51

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Ostali nepomenuti prihodi	3.752	839
Ukupno:	4.272	1.186

33. Ostali rashodi

Struktura ostalih rashoda je sledeća:

	u RSD 000	
Ostali rashodi	2023.	2022.
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	4.072	0
Manjkovi	56	3
Rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja	41	15
Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha	2.536	0
Ostali nepomenuti rashodi	2.504	2.147
Ukupno:	9.209	2.165

34. Negativni neto efekat po osnovu gubitka poslovanja koje se obustavlja, efekti promene računovodstvene politike i ispravka grešaka iz ranijih perioda

Ukupno:	4.272	1.186

Gubitak poslovanja koje se obustavlja, efekti promene računovodstvene politike i ispravka grešaka iz ranijih perioda ima sledeću strukturu:

	u RSD 000	
Gubitak poslovanja koje se obustavlja, efekti promene računovodstvene politike, ispravke grešaka ranijih perioda i prenos rashoda	2023.	2022.
Rashodi po osnovu ispravki grešaka iz ranijih godina koje nisu materijalno značajne	10	169
Ukupno:	10	169

35. Porez na dobitak

Komponente poreza na dobitak:

	u RSD 000	
Porez na dobitak	2023.	2022.
Poreski rashod perioda	10.117	7.837
Odloženi poreski rashodi perioda	0	80
Odloženi poreski prihodi perioda	2.614	3.682

Upoređivanjem stanja u knjigama Preduzeća sa upitom stanja Poreske uprave na dan FI za 2023. godinu stanje je usaglašeno, sve obaveze po osnovu plaćanja poreza na dobit se uredno izmiruju.

Usaglašavanje poreza na dobit i obračun efektivne poreske stope

	u RSD 000
Efektivna poreska stopa	2023.
Dobit/Gubitak pre oporezivanja	40.891
Usklađivanje rashoda	19.412
Usklađivanje prihoda	7.147
Oporeziva dobit - poreska osnovica	67.450
Obračunati porez na dobit (stopa poreza na dobit 15%)	10.118
Tekući poreski rashod	10.118
Odloženi poreski rashod	0
Odloženi poreski prihod	2.614

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Ukupni poreski rashod	7.504
Efektivna poreska stopa	18,35%

36. Poreski rizici

Poreski propisi Republike Srbije se često različito tumače i često se menjaju. Tumačenja važećih poreskih propisa od strane poreskih vlasti na ime nekih transakcija i aktivnosti u Preduzeću mogu se razlikovati od tumačenja odgovornog osoblja u Preduzeću. Usled toga neke transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti tako da Preduzeću može biti određen dodatni iznos poreza i kamata koji može biti i materijalno značajan. Period zastarelosti poreske obaveze je pet godina to jest poreski organ ima pravo da odredi plaćanja neizmirenih obaveza u roku od pet godina od kada je obaveza nastala.

37. Rizici po osnovu sudskih sporova

Na teret Preduzeća se vodi osam sudskih sporova čija ukupna vrednost iznosi RSD 5.504 hiljada. Rukovodstvo je izvršilo procenu ishoda sudskih sporova i formiralo odgovarajuća rezervisanja. U korist Preduzeća se vodi jedan sudski spor čija je vrednost RSD 50 hiljada.

38. Upravljanje rizikom kapitala

Na dan bilansa stanja, stepen zaduženosti Preduzeća bio je kao što sledi:

	u RSD 000	
Stepen zaduženosti	2023.	2022.
1. Ukupne obaveze (bez kapitala)	103.870	97.070
2. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	86.335	67.698
3. Neto dugovanje (1-2)	17.535	29.372
4. Kapital	271.449	240.885
5. Ukupan kapital (3+4)	288.984	270.257
6. Stepen zaduženosti (3/5)	6,07%	10,87%

39. Rizici izloženosti promeni kamatnih stopa

Preduzeće je izloženo raznim rizicima koji kroz efekte promena visine kamatnih stopa deluju na njegov finansijski položaj i tokove gotovine, ukoliko su kamatne stope varijabilne. Poslovanje Preduzeća je izloženo riziku promene kamatnih stopa u meri u kojoj kamatonosna sredstva (uključujući investicije) i kamatonosne obaveze dospevaju za naplatu u različito vreme ili u različitim iznosima. Ovaj rizik zavisi od finansijskog tržišta, te Preduzeće nema na raspolaganju instrumente kojim bi ublažilo njegov uticaj.

Knjigovodstvena vrednost finansijskih sredstava i obaveza na kraju posmatranog perioda data je u sledećem pregledu:

	u RSD 000	
Rizik izloženosti promeni kamatnih stopa	2023.	2022.
Finansijska sredstva		
Nekamatonosna	95.900	77.903
Ukupno:	95.900	77.903
Finansijske obaveze		
Nekamatonosne	33.553	30.953

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2023. godine

Varijabilna kamatna stopa	31.000	25.900
Ukupno:	64.553	56.853

40. Potencijalne obaveze

Preduzeće na dan Bilansa stanja nema potencijalnih obaveza.

41. Primijena jemstva, garancije i druga sredstva obezbeđenja

Preduzeće na dan Bilansa stanja nema primljenih jemstava, garancija i drugih sredstava obezbeđenja.

42. Događaji posle datuma bilansa stanja

Do dana predaje finansijskih izveštaja za 2023. godinu nije nastao nikakav događaj koji bi mogao uticati na realnost finansijskih izveštaja Preduzeća za 2023. godinu.

U Kraljevu, 23.03.2024.

Zakonski zastupnik

Mirko Vuković

Direktor preduzeća

Mirko Vuković